

HFD 2020 ref. 62

En utlänning som vistas på förläggning och som enligt bosättningslagen inte kan anvisas till en kommun, har rätt till bistånd enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. även efter det att uppehållstillstånd beviljats.

8 § andra stycket och 11 § första stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 13 november 2020 följande dom (mål nr 1676-20).

Bakgrund

1. Den som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige som flykting eller som annan skyddsbehövande (asylsökande) och som är registrerad vid en förläggning har rätt till bistånd av Migrationsverket enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., LMA. Huvudregeln är att denna rätt upphör i samband med att uppehållstillstånd beviljas. Från denna huvudregel finns dock enligt 8 § andra stycket LMA ett undantag för utlänningar som vistas på förläggning och som inte anvisats eller kunnat utnyttja en anvisad plats i en kommun. De har fortsatt rätt till bistånd enligt LMA.

2. Bestämmelser om vilka utlänningar som kan anvisas till en kommun finns i lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningslagen). Lagen gäller med vissa begränsningar utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd. En grupp som lagen inte gäller för är de som har beviljats uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå enligt 16 f § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

3. A.A. ansökte om uppehållstillstånd i Sverige som skyddsbehövande, vistades på en förläggning och fick bistånd enligt LMA. I januari 2020 beviljades han ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå.

4. Migrationsverket beslutade att A.A. inte längre hade rätt till bistånd enligt LMA. Migrationsverket ansåg att en utlänning som vistas på en förläggning när uppehållstillstånd ges har rätt till fortsatt bistånd enligt LMA endast under förutsättning att denne omfattas av bosättningslagen.

5. A.A. överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Göteborg som upphävde det och förklarade att han hade rätt till fortsatt bistånd enligt LMA. Förvaltningsrätten anförde att det inte anges i 8 § andra stycket LMA att det är en förutsättning för rätt till fortsatt bistånd att utlänningen omfattas av bosättningslagen. Det anges

endast att utlänningen inte anvisats eller kunnat utnyttja en anvisad plats i en kommun. A.A. har inte anvisats plats varför han fortsatt har rätt till bistånd enligt LMA.

6. Migrationsverket överklagade till Kammarrätten i Göteborg som avlog överklagandet. Enligt kammarrätten är 8 § andra stycket LMA tillämpligt oberoende av om utlänningen omfattas av bosättningslagen.

Yrkanden m.m.

7. *Migrationsverket* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska fastställa Migrationsverkets beslut och anför följande. Bestämmelsen i 8 § andra stycket LMA är en undantagsregel. En tillämpning av undantagsregeln förutsätter att det är möjligt att anvisa utlänningen till en kommun. Om sådan anvisning inte är möjlig är regeln inte tillämplig. En sådan ordalydelsetolkning av 8 § andra stycket som underrätterna har gjort innebär att personer behåller sin rätt till bistånd enligt LMA trots att det inte är lagligen möjligt att anvisa dem en plats i en kommun. Lagen bygger på tanken att de utlänningar som får uppehållstillstånd ska integreras i samhället. Undantagsregeln i 8 § andra stycket är tänkt för situationer när mottagandet i en kommun efter anvisning drar ut på tiden och är således avsedd för personer som kan tas emot i en kommun efter anvisning.

8. A.A. har inte yttrat sig i målet.

Skälen för avgörandet

Frågan i målet

9. Frågan i målet är om en utlänning som vistas på förläggning och som enligt bosättningslagen inte kan anvisas till en kommun, har rätt till bistånd enligt LMA även efter det att uppehållstillstånd beviljats.

Rättslig reglering m.m.

10. Av 11 § första stycket LMA framgår att rätten till bistånd upphör när uppehållstillstånd ges, utom i fall som avses i bl.a. 8 § andra stycket.

11. Enligt 8 § andra stycket LMA har utlänningar som visats på förläggning rätt till bistånd även efter det att de har beviljats uppehållstillstånd, om de inte anvisats eller kunnat utnyttja en anvisad plats i en kommun.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

12. I och med bosättningslagen infördes en skyldighet för en kommun att efter anvisning ta emot vissa nyanlända invandrare för bosättning i kommunen. Enligt 2 § gäller lagen emellertid inte alla nyanlända utan endast de som har beviljats uppehållstillstånd enligt vissa särskilt angivna bestämmelser i utlänningslagen (2005:716). Migrationsverket hade i sitt remissyttrande erinrat om att det på förläggningar fanns personer som inte skulle omfattas av bosättningslagen men som trots detta hade behov av hjälp med att ordna bostad och som måste anvisas plats i en kommun. Detta påpekande ledde dock inte till någon justering av tillämpningsområdet för bosättningslagen eller någon ändring av 8 § andra stycket LMA (prop. 2015/16:54 s. 15).

13. Det framgår inte av 8 § andra stycket LMA eller av någon annan bestämmelse att paragrafen för sin tillämpning förutsätter att det är möjligt att anvisa utlännen till en kommun med stöd av bosättningslagen. Lagtexten kan enligt sin ordalydelse svårligen tolkas på annat sätt än som underrätterna gjort, dvs. att paragrafen är tillämplig oberoende av om utlännen omfattas av bosättningslagen. Det finns inget uttalande i förarbetena till LMA som ger underlag för en annan tolkning.

14. Det förhållandet att lagstiftningen på området bygger på tanken att de utläningar som får uppehållstillstånd ska integreras i samhället innebär inte heller att 8 § andra stycket LMA kan tolkas på det sätt Migrationsverket förespråkar.

15. A.A. vistades på förläggning och beviljades då ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. Bosättningslagen gäller inte för de som beviljats uppehållstillstånd på den grunden och han anvisades inte heller en plats i någon kommun. Han hade således med stöd av 8 § andra stycket LMA rätt till bistånd även efter det att han hade beviljats uppehållstillstånd. Överklagandet ska därför avslås.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

I avgörandet deltog justitieråden *Knutsson, Nymansson, Bull, Baran* och *Jönsson*. Föredragande var justitiesekreteraren Anna Ekman.

Förvaltningsrätten i Göteborg (2020-03-05, Hartmann):

Genom det överklagade beslutet har Migrationsverket med tillämpning av 11 § första stycket 1 LMA bestämt att A.A:s rätt till bistånd enligt LMA har upphört.

I 11 § första stycket LMA föreskrivs att rätten till bistånd upphör 1) när uppehållstillstånd ges utom i fall som avses i 1 § första stycket 2 samt 8 § andra och tredje stycket, eller 2) när utlänningen lämnar landet.

Av 8 § andra stycket LMA följer att utlänningar som vistas på förläggning har rätt till bistånd även efter de att de har beviljats uppehållstillstånd, om de inte anvisats en plats i en kommun eller om de inte kunnat utnyttja en anvisad plats i en kommun.

Lagtexten i 8 § andra stycket LMA anger inte att en förutsättning för rätt till fortsatt bistånd är att utlänningen omfattas av bosättningslagen men inte har anvisats eller kunnat utnyttja en anvisad plats, utan endast att utlänningen inte har anvisats eller kunnat utnyttja en anvisad plats. Det kan för övrigt noteras att en avsikt med att ta bort kravet på permanent uppehållstillstånd för att omfattas av 8 § andra stycket synes ha varit att bistånd ska kunna beviljas vid verkställighetshinder i vissa fall (se prop. 1994/95:206 s. 14 och prop. 1994/95:179 s. 49–50). Förvaltningsrätten anser således att det inte är en förutsättning för rätt till fortsatt bistånd att A.A. omfattas av bosättningslagen (jfr t.ex. Kammarrätten i Göteborgs avgöranden den 11 april 2018 i mål nr 1497-18 och den 3 juli 2018 i mål nr 927-18, dock annan utgång i Kammarrätten i Jönköpings dom den 18 juni 2018 i mål nr 3270-18).

Av utredningen i målet framgår att A.A. den 30 januari 2020 beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av gymnasiestudier enligt lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Han bodde på Migrationsverkets anläggningsboende vid tiden för det överklagade beslutet. Av utredningen framgår inte att han anvisats en plats i en kommun eller inte kunnat utnyttja en anvisad plats i en kommun. Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten att han har fortsatt rätt till bistånd enligt LMA. Det överklagade beslutet ska därför upphävas.

– Förvaltningsrätten upphäver det överklagade beslutet och förklarar att A.A. har rätt till fortsatt bistånd enligt LMA.

Kammarrätten i Göteborg (2020-03-19, Grankvist, Petersson och Klinghagen):

Kammarrätten har i dom den 11 april 2018 i mål nr 1497-18 slagit fast att undantaget i 8 § andra stycket LMA är tillämpligt oberoende av om utlänningen omfattas av bosättningslagen. Det som är av betydelse är således om utlänningen tidigare har anvisats en plats i en kommun och inte om han eller hon kan komma i fråga för anvisning för bosättning. Migrationsverket överklagade domen, men Högsta förvaltningsdomstolen meddelade inte prövningstillstånd (beslut den 26 juni 2018 i mål nr 2443-18).

Det saknas anledning att nu göra någon annan bedömning av förutsättningarna för bistånd i ett fall som det aktuella, än kammarrätten gjorde i 2018 års avgörande. Det innebär att överklagandet ska avslås.

– Kammarrätten avslår överklagandet.